
Kyrkomötet
Motion 2023:97
av Victor Ramström

Införande av enhetsvalsedlar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda införandet av enhetsvalsedlar i kyrkovalet.

Motivering

Frågan kring att införa en annan typ av valsedlar har varit uppe i kyrkomötet flera gånger tidigare. De motioner som lämnats in har kyrkomötet beslutat att avslå med det bärande argumentet att det är viktigt att väljarna känner igen sig från de allmänna valen och därför är nuvarande system bra. En relativt god argumentation.

Dock har det nu kommit sådan information som gör det angeläget att hantera ett förslag som detta igen. I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från de allmänna valen 2022 lyfts frågan om valsedelssystemet fram som ett av de största och viktigaste i behov av förändring. Detta i syfte att förenkla, förbättra och skapa ett mindre sårbart system som ökar säkerheten i svenska val. Valmyndigheten anser att det är av yttersta vikt att valsedelssystemet förändras omgående och bedömer att en förändring går att göra till 2026.

Under årets Almedalsvecka genomförde Valmyndigheten ett seminarium med rubriken: ”Så kan nya valsedlar se ut – för ett enklare och säkrare valsystem”. Där presenterades ett konkret förslag till nya valsedlar – enhetsvalsedlar. Vilket innebär att frånga dagens system med partivalsedlar och i stället ha en gemensam valsedel för alla partier som ställer upp i valet. Konkret innebär förslaget att de partier som ställer upp listas på valsedeln och väljaren kryssar sitt val och på valsedeln finns också en tabell med nummer där väljaren kan kryssa det nummer som stämmer överens med det partiets kandidat som denna önskar personrösta på.

Flera av de brister som finns gällande dagens valsedlar i de allmänna valen kan överföras till de kyrkliga valen. Erfarenheterna tycks på flera punkter stämma överens mellan de olika valen. Ett annat argument för en förändring av valsedelssystemet är också det fullständiga slöseri med tryckta valsedlar som sker idag. I kyrkovalet 2021 användes cirka 3 miljoner valsedlar medan det trycktes över 100 miljoner valsedlar. När varje del är så viktig för att Svenska kyrkan ska uppnå klimatneutralitet borde slöseri av detta slag vara något av det första att förändra.

2021 gav kyrkomötet i uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att ge stiftet i uppdrag att ansvara för distributionen av valsedlar till kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Ett uppdrag som givetvis inte är helt välkommet hos stiftet med de ökade kostnader och administration det kommer att innebära. Med en gemensam valsedel skulle även denna fråga kunna klaras av. Distributionen av de gemensamma valsedlarna sker direkt till de olika valnämnderna. Vid kyrkovalet 2021 levererades

Mot 2023:97

namnvalsedaler till 3 011 leveransadresser. Leveranser som helt skulle kunna utebli med ett förändrat valsedelssystem.

Utöver detta är det viktigt att tänka in problemen gällande säkerheten med det nuvarande valsedelssystemet som har eskalerat de senaste åren och som Valmyndigheten pekat ut ligger bakom de flesta incidenter vid de allmänna valen. Här borde Svenska kyrkan ha något att lära och som bör innebära förändring.

Att förenkla, förbättra och skapa ett mindre sårbart valsedelssystem som ökar säkerheten i kyrkovalet är en god ambition. Särskilt om det samtidigt kan göras billigare och mer klimatsmart. En förändring inför kyrkovalet 2025 vore välkommet men är troligen för mycket att hoppas på. Oavsett behöver frågan upp på bordet för att också kunna följa de eventuella förändringar som kan bli i de allmänna valen i närtid.

Kalmar den 3 augusti 2023

Victor Ramström (POSK)